

NOTAT

Til: Administrerende Direktør
Pernille Andersen
Teknik og Miljø Forvaltningen
Københavns Kommune

Opgang 4 -7
Afsnit 7074
Direkte 35 45 38 52

Ref.: Lokalplantillæg for
BørneRiget

Dato: 28. september 2018

Redegørelse for oplukkelige vinduer på BørneRiget

Indledning

Københavns Kommune har oplyst, at kommunen har en praksis med at sætte krav til trafikstøj med åbne vinduer for sengestuer i hospitalsbyggeri på ≤ 46 . Der er tale om et krav, som ikke følger af hverken lov eller bekendtgørelse, hvorfor kommunen kan frafalde sin praksis i konkrete tilfælde.

Anmodning om frafald af praksiskrav

Region Hovedstaden skal anmode om, at kravet frafaldes for BørneRiget, som Region Hovedstaden ansøger Københavns Kommune om lokalplantillæg og byggetilladelse til at opføre.

BørneRiget er Rigshospitalets og dermed hele Danmarks nye hospital til børn, unge og fødende. BørneRiget har involveret både patienter og pårørende i design af hospitalet, suppleret med en antropologiske undersøgelse mv.¹ Et af patienter og pårørendes store ønske til designet er oplukkelige vinduer. BørneRiget er derfor projekteret med oplukkelige vinduer selvom mulighed for åbning af vindue i sengestuer ikke er et krav i forhold til indeklima, idet ventilationskrav på stuerne er opfyldt uden oplukkeligt vindue.

BørneRigets særlige patientgruppe omfatter børn og unge fra hele landet ofte med meget alvorlig eller sjælden sygdom. Oftest er familien medindlagt. Nogle patienter er indlagt i flere måneder, med ringe mulighed for at komme udenfor, da patientens tilstand er kritisk. Af disse patienter er nogle, herunder unge op til 18 år, indlagt i isolation. Psykologisk er det afgørende at kunne åbne vinduet. Patienter og pårørende har givet udtryk for, at en manglende mulighed for at åbne vindue på stuen fremmer en følelse af klaustrofobi og manglende kontrol over deres situation.

Imidlertid kan vinduesløsningen i BørneRiget ikke opfylde det ovennævnte støjkrav fra trafikstøj ved åbent vindue i sengestuerne.

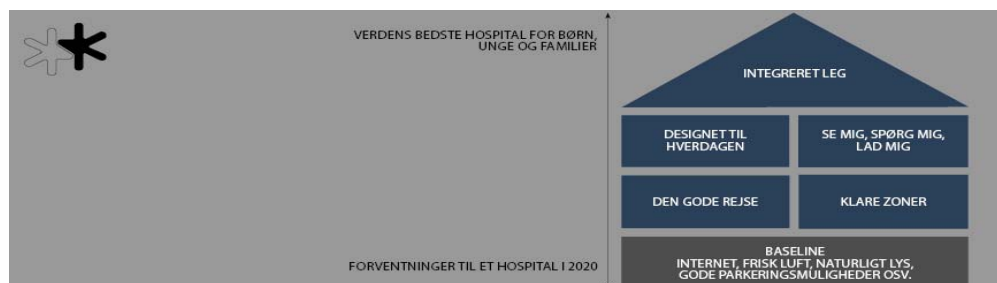
¹ Resultatet af undersøgelsen er samlet i en publikation og danner grundlag for designet for BørneRiget

Region Hovedstaden har undersøgt muligheden for at anvende vinduer, som kan opfylde kravet. Region Hovedstaden må dog konstatere, at de vinduesløsninger, som kan opfylde trafikstøjkravet, ikke opfylder ønsker fra patienter og pårørende om at kunne opnå følelsen af frihed og egen kontrol.² Endvidere vil de pågældende vinduer forøge vinduesdybden markant, hvilket vil medføre en markant omdisponering af planerne, hvorved sengestuerne vil blive forringet funktionelt.

Region Hovedstaden skal gentage, at der intet indeklimamæssigt behov er for vinduer, der kan åbnes. Sengestuerne er fuldt ventilerede, og således ikke afhængige af naturlig ventilation. Med andre ord kan patienterne uden gene for indeklimaet vælge at holde vinduet lukket, hvis støj generer.

Konsekvenser af praksiskrav

Ovenstående medfører, at ved fastholdelse af kravet, vil BørneRiget ikke kunne opføres med oplukkelige vinduer, hvilket vil reducere muligheden for at opfylde patienter og pårørendes ønske og BørneRigets designprincip om Design til hverdagen ”Hverdagen er virkeligheden. Vi skal fjerne følelsen af at gå i stå, når man er indlagt. Verden udenfor og verden indenfor skal gå i takt. Familiestuer skal gøre det muligt at fortsætte hverdagens rutiner og aktiviteter. Børn kan gå i skole og se deres venner. Familien kan tilberede og spise mad, nemt komme udenfor og få frisk luft, eller blot sidde i en sofa og se TV sammen. Det er små ting, men de holder fast i hverdagen og dermed virkeligheden.” Se alle BørneRigets fem designprincipper nedenfor:

Begrundelse for frafald af praksiskrav

Region Hovedstaden bygger anmodning om frafald af krav til trafikstøj ved åbent vindue på følgende:

- Merværdien ved at kunne lukke vinduet op på sengestuen for den særlige gruppe af patienter og pårørende på BørneRiget er afgørende for en god patientoplevelse.
- Der er intet indeklimamæssigt behov om, at isætte vinduer der kan åbnes, idet sengestuerne er fuldt ventilerede, og således ikke afhængige af naturlig ventilation.
- Vinduet kan (derfor) lukkes ved oplevelse af støjgene fra trafikstøj. Trafikken i området er meget varierende ift. tidspunkt på dagen og ugen. Støjen vil

² Støj Bilag 1 Eksempel på patientbehov (NB billeder af børn er fjernet fra materialet pga. persondataforordningen)

derfor typisk være væsentlig lavere udenfor myldretid, herunder især aften, nat og weekend. Problemstillingen med støj ved åbne vinduer vil således ikke konstant.

- BørneRiget vil kunne afhjælpe problemstillingen ved klistermærke eller skiltning på eller ved siden af ruden, der gør brugerne opmærksomme på at støjniveauet på tidspunkter med megen trafik vil være over den anbefalede støjgrænse. Dette kan vejlede brugerne.
- Baggrundsstøjen på sengeafsnittene, med den aktivitet, der er nødvendig for behandling, vil ofte overstige 46 dB om dagen. De vejledende retningslinjer internt på hospitalet til trinlyd er på 58 dB, og til støj generelt på tværs af bygningen på 48 dB (horisontalt). Patienter og pårørende oplever således ikke trafikstøj som primær støjkilde, heller ikke med åbent vindue. Se nærmere om støj fra nødvendige hospitalsfunktioner nedenfor.

Støj fra nødvendige hospitalsfunktioner

Rigshospitalet arbejder professionelt og kontinuerligt med forskellige støjreducerende tiltag. På Neonatalklinikken samarbejder Rigshospitalet eksempelvis med SoundEar om at måle og reducere støjen på sengestuer ved hjælp af måleapparater der lyser grønt, gult eller rødt, og ved brug af software programmer, der kan generere rapporter.

Som udgangspunkt har Neonatalklinikken haft et ønske om at reducere det gennemsnitlige lydniveau genereret af baggrundsstøj samt lyd fra det daglige arbejde til 45 – 50 dB.³ Det har ikke været muligt at sætte grænsen for lavt lydniveau på monitorerne lavere end 55 dB dels på grund af støj fra apparatur, og dels på grund af lyde fra personale, forældre og børn. Neonatalklinikken arbejder med at reducere disse støjkilder, men oplever aktuelt, at støj fra apparatur er en væsentlig kilde til højt lydniveau, der betyder, at det ikke er muligt for at skabe et lyd miljø med gennemsnitlig 45 – 50 dB.⁴

Støj udefra er efter brugernes udsagn af perifer betydning når man er indlagt med et alvorligt sygt barn.

---

³ Jf. amerikanske konsensus anbefalinger for neonatalafdelinger (Recommended standards for newborn ICU design; Eight edition; White et al. 2013)

⁴ Støj Bilag 2 Støjmålinger på sengestuer